

PCHŁY (*SIPHONAPTERA*) NA *RATTUS NORVEGICUS* (BERK.)
Z TERENÓW GDYNI I GDAŃSKA

WIESŁAWA KRUMINIS-ŁOZOWSKA

Zakład Parazytologii Tropikalnej Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej,
Gdynia

Pasożyty zewnętrzne, w tym również pchły, szczurów wędrownych — *Rattus norvegicus* (Berk.) — z terenu Gdyni i Gdańska badano już niejednokrotnie [1, 4 - 8]. Celem niniejszej pracy było poznanie stanu zapchlania tych gryzoni w ostatnich sześciu latach.

Od stycznia 1979 do grudnia 1984 na terenie Gdyni i Gdańska odławiano szczury za pomocą pułapek żywołownych. Pchły uzyskiwano metodą wyczesywania z sierści gryzoni uśpionych eterem.

Na ogólną liczbę 529 szczurów 202 odłowiono na terenie Gdyni, 327 na terenie Gdańska (tab. 1). We wszystkich badanych latach zapchlienie szczurów nie było wysokie; z sierści 23 (11,4%) gryzoni odłowionych

TABELA 1

Zapchlienie *R. norvegicus* (Berk.) odłowionych na terenie Gdyni (Ga) i Gdańska (Gk)

TABLE 1

Flea infestation of *R. norvegicus* (Berk.) from Gdynia (Ga) and Gdańsk (Gk)

Rok Year	Liczba szczurów Number of rats		Liczba pcheł Number of fleas		Liczba szczurów z pchłami Number of rats infested by fleas		% Zapchlania szczurów Per cent of infested rats		Indeks pchli Flea index	
	Ga	Gk	Ga	Gk	Ga	Gk	Ga	Gk	Ga	Gk
1979	73	56	7	24	4	9	5,5	16,1	0,096	0,43
1980	18	40	4	14	2	9	11,8	22,5	0,24	0,35
1981	nb	53	nb	8	nb	5	nb	9,4	nb	0,15
1982	16	66	9	1	5	1	31,3	1,5	0,56	0,02
1983	25	48	18	2	2	2	8,0	4,2	0,72	0,04
1984	70	64	19	7	10	4	14,3	6,3	0,27	0,11
Razem Total	202	327	57	56	23	30	11,4	9,2	0,28	0,17

w Gdyni zebrano 57 pcheł, z sierści 30 (9,2%) gryzoni odłowionych na terenie Gdańska — 56 pcheł. Ekstensywność zarażenia *R. norvegicus* (Berk.) w poszczególnych latach: Gdynia 5,5% - 31,3% z maksimum w roku 1982 (tab. 1), Gdańsk 1,5% - 22,5% z maksimum w roku 1980 (tab. 1). Ogólny średni wskaźnik zapchlenu badanej populacji gryzoni (indeks pchli) wynosił dla Gdyni 0,28, a dla Gdańska 0,17; najwyższą wartość — 0,72 osiągnął w roku 1983 w Gdyni (tab. 1).

TABELA 2

Gatunki pcheł znalezione na *R. norvegicus* (Berk.) z Gdyni i Gdańska

TABLE 2

Flea species recorded on *R. norvegicus* (Berk.) from Gdynia and Gdańsk

Gatunki Species	Gdynia		Gdańsk		Razem Total	
	liczba number	[%]	liczba number	[%]	liczba number	[%]
<i>Nosopsyllus fasciatus</i> (Bosc.)	38	66,7	44	78,6	82	72,6
<i>Ctenophthalmus agyrtes</i> (Hell.)	8	14,0	12	21,4	20	17,7
<i>Leptopsylla segnis</i> (Schönh.)	11	19,3	—	—	11	9,7
Razem Total	57	100,0	56	100,0	113	100,0

Wśród zebranych pcheł zidentyfikowano trzy gatunki: *Nosopsyllus fasciatus* (Bosc.), *Ctenophthalmus agyrtes* (Hell.) i *Leptopsylla segnis* (Schönh.). Najliczniej reprezentowany był gatunek *N. fasciatus* (Bosc.) — 72,6% całego zbioru pcheł, natomiast gatunek *L. segnis* (Schönh.) występował tylko na szczurach odłowionych w Gdyni (tab. 2). Dwa ze znalezionych gatunków pcheł, tzn. *N. fasciatus* (Bosc.) i *L. segnis* (Schönh.), znane są z możliwości przenoszenia dżumy [2, 3].

Adres autorki:

81-407 Gdynia, ul. Chopina 11/73

LITERATURA

1. Skrodzki, E.: *Bull. Inst. Mar. Med.*, 4, 427 - 434, 1952.
2. Skrodzki, E.: Pchły (*Aphaniptera*) i ich rola epidemiologiczna. — Monografie Parazytologiczne 3, PWN, Warszawa 1960.
3. Skuratowicz, W.: Klucze do oznaczania owadów Polski. Pchły — *Siphonaptera* (*Aphaniptera*). Część 29, PWN, Warszawa 1967.
4. Wegner, Z., Kruminis-Łozowska, W.: *Bull. Inst. Mar. Trop. Med.*, 27, 321 - 329, 1976.

5. Wegner, Z., Kruminis-Łozowska, W.: *Wiad. Parazytol.*, 23, 53-58, 1977.
6. Wegner, Z., Kruminis-Łozowska, W.: *Acta parasitol. pol.*, 29, 15, 117-128, 1984.
7. Wegner, Z., Przyborowski, T.: *Bull. Inst. Mar. Med.*, 9, 167-179, 1958.
8. Wegner, Z., Przyborowski, T.: *Bull. Inst. Mar. Med.*, 13, 171-183, 1962.

FLEAS (SIPHONAPTERA) ON *RATTUS NORVEGICUS* (BERK.)
FROM THE CITIES OF GDYNIA AND GDAŃSK

W. KRUMINIS-ŁOZOWSKA

Ectoparasites, including fleas, of Norway rats from the cities of Gdynia and Gdańsk were examined many times. The aim of this work was to find out the state of infestation with fleas of these rodents during the last six years.

Living rats were trapped and etherized, and fleas were collected by combing them out of the rats' fur.

Altogether 529 Norway rats were examined, 202 from Gdynia and 327 from Gdańsk. Throughout the six years, flea infestation on rats was not high and the flea index did not exceed 0.72. The total mean index was 0.28 for Gdynia and 0.17 for Gdańsk. However, the percentage infestation of the rat population examined in each year ranged from 5.5% to 31.3% in Gdynia and from 1.5% to 22.5% in Gdańsk with the maximum for Gdynia in 1982 and for Gdańsk in 1980. Among the fleas collected, three species identified: *Nosopsyllus fasciatus* (Bosc.) (72.6% of the flea collection), *Ctenophthalmus agyrtes* (Hell.) (17.7%) and *Leptopsylla segnis* (Schönh.) (9.7%). This last species was not present on the rats from Gdańsk.